

Transsibirska željeznica i njezina uloga u turizmu

Zeljak, Doris

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:191:632318>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-20**

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZA MENADŽMENT
U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
OPATIJA, HRVATSKA

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija
Preddiplomski sveučilišni studij

DORIS ZELJAK

Transsibirska željeznica i njena uloga u turizmu

Trans-Siberian railway and its function in tourism

Završni rad

Zabok, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija

Preddiplomski sveučilišni studij

Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu

Studijski smjer: Menadžment u turizmu

Transsibirska željeznica i njena uloga u turizmu

Trans-Siberian railway and its function in tourism

Završni rad

Kolegij: **Promet u turizmu**

Student: **Doris Zeljak**

Mentor: Prof. dr. sc. **Edna Mrnjavac**

Matični broj: **23712/16**

Zabok, svibanj 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI UNIVERSITY OF RIJEKA
FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
FACULTY OF TOURISM AND HOSPITALITY MANAGEMENT
OPATIJA, HRVATSKA CROATIA

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI RADA

Ime i prezime studenta: Doris Zeljak

Matični broj: 23712/16

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom

Transsibirska željeznica i njena uloga u turizmu

izradila/o samostalno te sam suglasna/suglasan o javnoj objavi rada u elektroničkom obliku.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu su jasno označeni kao takvi te adekvatno navedeni u popisu literature.

U Zaboku, svibanj 2023.

Potpis studenta

Sažetak

Transsibirska željeznica je najduža željeznička pruga na svijetu. Spaja Europu s Azijom te prolazi kroz Rusiju, Mongoliju i Kinu. Duljina Transsibirske željeznice je preko 9000 kilometara i prolazi kroz čak osam vremenskih zona. Sagrađena je 1916. godine te je jedan od najzahtjevnijih građevinskih pothvata u povijesti. Dijeli se na tri rute, a to su Transsibirska ruta, Transmongolska ruta te Transmandžurijska ruta. Polazišna stanica od zapada prema istoku je Moskva, a posljednja stanica je Vladivostok ili Peking (ovisno kojom rutom se putuje). Svrha Transsibirske željeznice je prevoženje putnika i robe. Putnici na putovanju Transsibirskom željeznicom imaju prilike upoznati gradove poput Moskve, Novosibirska, Irkutska, Vladivostoka, Ulan Batora, Pekinga te obilazak Bajkalskog jezera. Danas Transsibirska željeznica služi za prijevoz čak 41% putnika te 30% ruskog izvoza. Dolaskom pandemije covid 19 i političkih nesuglasica između Ukrajine i Rusije svrha Transsibirske željeznice je u padu. Budućnost Transsibirske željeznice je da se poveća kapacitet vlakova kako bi se moglo prevesti veća količina putnika te da se prijevoz teretnog vlaka rutom ubrza sa 11 dana na samo 7.

Ključne riječi: Transsibirska željeznica, prijevoz putnika, turizam

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Transsibirska željeznica.....	5
1.1. Povijest željeznice.....	5
1.2. Karakteristike željeznice	7
2. Uloga Transsibirske željeznice u turizmu	10
2.1. Opće značajke Transsibirske željeznice	10
2.2. Gospodarstvo i turizam u Moskvi	13
2.3. Bajkalsko jezero	14
2.4. Grad Irkutsk	15
2.5. Otok Olkhon.....	15
2.6. Utjecaj Transsibirske željeznice na Vladivostok	15
2.7. Utjecaj Transsibirske željeznice na Mongoliju	16
2.8. Kineski Zid	17
2.9. Peking – prva ili posljednja stanica na ruti.....	18
3. Primjer putovanja Transsibirskom željeznicom.....	20
3.1. Putovanje Transsibirskom rutom	20
3.1.1. Moskva – Vladimir – Nižnji Novgorod	22
3.1.2. Ekaterinburg – Ural – Novosibirsk.....	23
3.1.3. Irkutsk – Ulan Ude – Vladivostok.....	23
3.2. Putovanje Transmongolskom rutom	24
4. Transsibirska željeznica danas i sutra	27
4.1. Transsibirska željeznica danas	27
4.2. Transsibirska željeznica sutra	28
Zaključak.....	29
Popis literatura.....	31

Uvod

Transsibirska željeznica je najduža željeznička pruga na svijetu. Duljina ove pruge iznosi preko 9000 kilometara, a najkraće putovanje traje sedam dana. Prolazi kroz čak osam vremenskih zona, prolazi unutar dva kontinenta i spaja Europu sa Azijom. Putujući od zapada prema istoku, početna stanica je u Moskvi, a posljednja u Vladivostoku ili Pekingu, ovisno kojom rutom se putuje. Transsibirska željeznica ima tri rute, a to su Transsibirska ruta, Transmongolska ruta i Transmandžurijska ruta. Izgrađena je 1916. godine te je jedna od najzahtjevnijih građevinskih pothvata u povijesti. Pri kraju samog rada će se usporediti značaj i upotreba željeznice prije sa stanjem koji je danas, a na koju znatno utječu pojava korona virusa kao i rata na području Rusije i Ukrajine. Završni rad će završiti sa zaključkom u kojem će se prikazati koliko je zapravo važna željeznica za svijet i Rusiju samu kao i za promet u svijetu.

Predmet i cilj rada

U ovom završnom radu će biti naglasak na ulogu Transsibirske željeznice u turizmu, a pisati će se i o povijesti i nastanku željeznice te tko je zaslužan za izgradnju iste. Ono po čemu je Transsibirska željeznica najviše poznata i zbog čega je ušla u legendu je njena duljina koja će također biti jedna od glavnijih tema ovog završnog rada. Naglasiti će se tri rute koje su dostupne putovanjem Transsibirskom željeznicom i njezina važnost za svijet i države kroz koje prolazi. Transsibirska željeznica prolazi kroz tri države, a to su Rusija, Mongolija i Kina. Razraditi će se uloga Transsibirske željeznice u turizmu i koliki značaj i utjecaj ona ima na turizam spomenutih država, ali i za ostale zemlje svijeta te gradove kroz koje prolazi. U završnom radu će biti opisan primjer putovanja Transsibirskom i Transmongolskom rutom te razrada većih i turistički bitnijih gradova na rutama

Cilj ovog rada je upoznati Transsibirsku željeznicu i dočarati njenu važnost u turizmu te upoznati ljepote i raznolikosti kraja kojom ona prolazi i koje nudi u turističkoj ponudi. Također, jedan od ciljeva je da se поближе опише kompletno putovanje i mogućnosti.

Izvori podataka i metode prikupljanja

Iz postojećih stručnih literatura možemo proučiti povijest, krajolik, ulogu u turizmu, kulturu i turizam Rusije, Mongolije i Kine i prometnu značajnost Transsibirske željeznice.

Rad će se sastojati od teorijskog istraživanja koji će se zasnivati od stručne i znanstvene literature. Tijekom izrade koristiti će se više različitih metoda istraživanja: metode sinteze i analize, metode indukcije dedukcije, metoda kompilacije, metoda klasifikacija, deskriptivna metoda.

Struktura rada

Završni rad će se sastojati od četiri poglavlja. U uvodnom dijelu rada definirani su predmet i cilj rada te su navedene znanstvene metode istraživanja kao i sama struktura rada. Drugi dio obrađen je u teorijskom okviru u sedam poglavlja. Prvo poglavlje se odnosi na Transsibirsku željeznicu te njene opće značajke. Drugo poglavlje opisuje Rusiju kao turističku destinaciju. Unutar poglavlja osvrnuti će se na povijest, turizam, ekonomiju i gospodarstvo Moskve kao i njene prirodne i kulturne (turističke) atrakcije. Treće poglavlje definira ulogu Bajkalskog jezera, a unutar samog poglavlja ulogu Irkutska i otoka Olkhona. U četvrtom poglavlju se prikazuje uloga Vladivostoka u Rusiji kao i u općoj ulozi u turizmu te utjecaj Transsibirske željeznice na navedeni grad. U petom poglavlju je opisan utjecaj Transsibirske željeznice na Mongoliju te turizam Mongolije. U šestom i sedmom poglavlju se opisuju Kineski Zid i Kina. Razrađuje se geografski položaj Kineskog Zida na ruti te značaj samog Zida za Kinu i svijet. Opisuje se Kina kao vodeća država u gospodarstvu, turizmu i ekonomiji i prolaze se neki od najbitnijih turističkih značajki Kine. U završnom dijelu se donosi zaključno razmatranje o navedenoj temi rad će se prezentira korištena literature, popis tablica, grafikona i slika.

1. Transsibirska željeznica

U ovom poglavlju će se obraditi povijest i karakteristike Transsibirske željeznice. Opisati će se gradnja željeznice te specifikacije same gradnje. Spomenuti će se prepreke koje su stvarale probleme tokom gradnje pruge kao i prednosti i mane. U drugom podpoglavlju će se opisati karakteristike željeznice. Spomenuti će se glavne rute te opisati iste.

1.1. Povijest željeznice

Transsibirska željeznica je najduža željeznička pruga (linija) na svijetu. Pruga je izgrađena 1916. godine. Prolazi kroz dva kontinenta i čak osam vremenskih zona. Duljina željeznice je preko 9000 kilometara, točnije 9288 kilometara.¹ Rusija je dugo vremena tražila način i sredstvo koje je efikasno za pristup vrlo bogatom ali praktički nedostupnom dijelu Sibira. Prvobitna ideja o izgradnji Transsibirske željeznice je nadošla krajem 1850-ih godina. Peter McDonough Collins je došao na ideju obzirom da je i sam putovao tim krajem i vrlo dobro ga je poznao. Ipak, do dovršenja same ideje i plana je prošlo još trideset godina, a plan o izgradnji Transsibirske željeznice je otvorio car Nikolaj II. u svibnju 1891. godine. Gradnja Transsibirske željeznice je trajala 25 godina (od 1891. godine do 1916. godine). U tom je razdoblju izgrađeno 7500 kilometara tračnica. Planirana pruga je podijeljena na nekoliko dionica koje su se gradile istodobno.² Jedna ekipa radnika je krenula sa istočne strane, odnosno iz smjera Vladivostoka, a druga ekipa radnika je započela posao izgradnje sa zapadne strane u gradu Čeljabinsku. Čeljabinsk je grad udaljen oko 1700 kilometara od Moskve, a koji je do 1880-ih bio najistočniji željeznički terminal. Ostala ekipa radnika je istodobno radila na međudionicima kao primjerice srednjesibirske pruge i transbajkalske pruge. 1896. godine je zapadnosibirska pruga (od Čeljabinska do mosta preko rijeke Ob) postala prva uspješno završena dionica. Dionica od Čeljabinska do Irkutska i Vladivostoka do Habarovska je puštene su u promet 1897. godine. Srednjesibirska linija koja se protezala od Oba do grada Irkutska kraj Bajkalskog jezera je dovršena 1899. godine.³ Transmandžurijska linija je ona koja prolazi kroz Kinu koju su Kinezi Rusima dopustili da grade kroz Mandžuriju. Taj dio pruge je započet 1897. godine a dovršen je 1901. godine. Zbog rusko-japanskog rata je Rusija bila u strahu da bi Japanci mogli preoteti dio Mandžurije te su započeli s gradnjom Amurske pruge te je Rusija bila primorana sagraditi alternativnu rutu. Amurska pruga se gradila kroz iznimo zahtjevan teren

¹ Pavković, Ruska dualistička monarhija, 22

² Vrdoljak, T. Transsibirska željeznica: najduža pruga na svijetu // Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež. 13, 125 (2009), str. 18-23

³ Ibid str. 18-23

te je zbog tog dovršena tek 1916. godine, a započeta je nakon samog rata oko 1905. godine.⁴ Današnja ruta Transsibirske željeznice ide iz Moskve preko Omska i Ekaterinburga, a ne preko Čeljabinska do Vladivostoka. Iako se još davne 1905. godine moglo putovati čitavom trasom od Moskve do Vladivostoka, nedostajala je dionica pruge oko Bajkalskog jezera. Desetak godina ranije (1895. godine) se počeo graditi preostali, zabajkalski dio, koji je završen 1900. godine. Prvi vlak je došao do Bajkalskog jezera i Irkutska 1898. godine. Spojila su se dva kraja, između Irkutska i Habarovska preko rijeke Amur, a pruga je u cijelosti bila spojena već 3. studenog 1901. godine kada su se radnici sa zapadne strane susreli sa radnicima s istoka, ali službeno prometovanja vlakova na cijeloj dionici u to vrijeme još uvijek nije postojalo.⁵ Najveća prepreka bilo Bajkalsko jezero. Zbog Bajkalskog jezera su neko vrijeme vlakove preko vode prevozili trajekti. Najveći problem je bilo to što se zimi zaleđivalo Bajkalsko jezero, a kad bi led postao deblji od 1,5 metar nije ga se moglo probiti čak ni ledolomcem. Radnici su pokušali i s idejom da polože na led tračnice, ali su tople struje stanjivale led te se prilikom jednom eksperimenta dogodila i nesreća kada je jedna lokomotiva propala kroz led. Pokušalo se i s idejom da se položi pruga čiji je kolosijek širi od standardnog transsibirskog. Kako se zbog nesreće utvrdilo da led ne može nositi lokomotive, vagoni su vukle konjske i ljudske zaprege, ali taj postupak je bio prespor te je izgrađena obilaznica oko Bajkalskog jezera. Zadnji dio pruge je otvoren kad i Amurska željeznica, dakle 1916. godine. Za Transsibirsku željeznicu se govori kako je to jedan od najvećih i najtežih graditeljskih i inženjerskih pothvata u povijesti. Sibir je bio teren koji u 19. stoljeću nije ni bio ucrtan u karte, a zapadni dio Sibira je močvarno područje. Sibir je također i vrlo zahtjevne klime gdje su zimi temperature i do -50 , a ljeti idu i preko 35 C. S toga, prugu je trebalo provući kroz permafrost (vječno smrznuto tlo), kroz močvare i močvarne borike (tajgu). Transsibirska željeznica je zaslužna za osnutak novih gradova poput Novosibirsk koji je najveći grad Sibira. Zaslužna je za prijevoz golemo mineralna bogatstva Sibira i izvoziti ih u druge dijelove Rusije. Iz Vladivostoka se ruska roba mogla izvoziti na međunarodna tržišta istoka. Od 1916. godine glavnoj ruti je dodano još nekoliko odvojaka, a bio je i elektrificiran najveći dio glavne pruge. Sedamdesetih godina je putnički vlak Rusija prvi puta za manje od osam dana prevalio put od

⁴ Vrdoljak, T. Transsibirska željeznica: najduža pruga na svijetu // Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež. 13, 125 (2009), str. 18-23

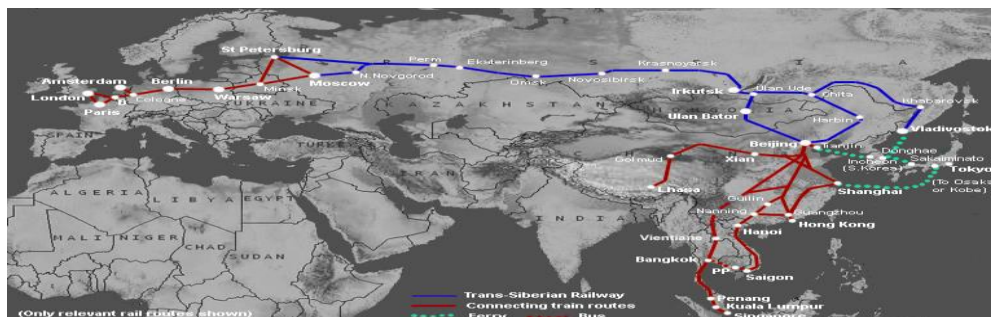
⁵ Ibid str. 18-23

Moskve do Vladivostoka, dug 9250 kilometara.⁶ Iako većina ljudi misli kako se Transsibirska željeznica proteže od Moskve do Vladivostoka, postoji i njen nastavak koji ide do Nahodke. Nahodka je za vrijeme sovjetskog razdoblja bila iznimno važna luka zbog toga što stranim brodovima zbog sigurnosnih razloga nije bilo uopće dopušteno pristajanje u Vladivostoku koji je bio glavna luka ruske pacifičke flote. U istočnom Sibiru je 1974. godine počela izgradnja pruge Bajkal-Amur koja je bila paralelna prvotnoj Transsibirskoj pruzi. Pruga Bajkal-Amur vozi oko sjeverne obale Bajkalskog jezera. Pruga je izgrađena iz razloga što su sovjetske vođe htjele dobiti prugu koja će biti što udaljenija od od granice s Kinom uz koju su se kroz povijest vodili razno razni i brojni granični sukobi. Izgradnjom Transsibirske željeznice je prvi put u povijesti bilo moguće putovati od obala Atlantika do Tihog oceana željeznicom. U 25. godina tračnicama je premrežen cijeli Sibir, a trošak izgradnje pruge je bio poprilično golem, smatra se da je njezina gradnja bila skuplja od vojnih troškova Rusije u Prvom svjetskom ratu. Ušla je u legendu zbog same dužine pruge te duljine trajanja putovanja i prolazak kroz čak osam vremenskih zona. Putovanje se sa osam dana skratilo na šest dana zbog elektrifikacije pruge koja je završena 2002. godine.

1.2. Karakteristike željeznice

Putovanje Transsibirskom željeznicom traje otprilike oko osam do četrnaest dana. Proteže se kroz Rusiju, Mongoliju i Kinu, ovisno o kojoj ruti je riječ. Spaja Europu sa Azijom i Moskvu sa Vladivostokom ili Pekingom. Transsibirska željeznica spaja Europu s Dalekim Istokom na čak tri načina: Transsibirska ruta, Transmandžurijska ruta i Transmongolijska ruta.

Slika 1. Interaktivna mapa: Transsibirska ruta, Transmongolska ruta, Transmandžurijska ruta

Izvor: <https://www.seat61.com/trans-siberian-railway.htm> (pristupljeno 14. travnja 2023.)

⁶ Vrdoljak, T. Transsibirska željeznica: najduža pruga na svijetu // Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež. 13, 125 (2009), str. 18-23

Transmandžurijska i Transmonoglijska ruta spajaju Moskvu sa Pekingom, ali razlika u ruti je što Transmongolijska spaja dva svjetska grada preko Ulan Batora. Najpoznatija ruta je Transsibirska ruta koja spaja Moskvu i Vladivostok kroz Nižnji Novgorod, Omsk, Krasnojarsk i Irkutsk. Najzanimljivijom rutom se smatra Transmongolska ruta obzirom da se prolazi kroz Sibir, pustinju Gobi, Mongoliju te nadalje prema Kini. Transsibirska željeznica privlači turiste diljem svijeta te je zanimljiva turistima zbog njene duljine (i po kilometrima i po danima) i jednostavan je način putovanja od jednog kraja Rusije do drugog kraja Rusije, a posebice za putnike koji ne vole ili iz nekog razloga ne žele let avionom. Transmongolijska i Transmandžurijska ruta se odvajaju od glavne rute te povezuju ostale gradove poput Ulan Batora i Pekinga. Najznačajnija je Transmongolska koja putuje od Moskve, preko Ulan Batora u Mongoliji skroz do Pekinga u Kini. Polazišna stanica u smjeru istoka prema zapadu je Moskva, koja je glavni grad Rusije i vodi skroz prema krajnjem istoku do Vladivostoka. Putovanje se proteže kroz nekoliko vrlo važnih gradova i regija poput Ekaterinburga, Irkustska, Bajkalskog jezera, Sibira. Ono što je poprilično fascinantno je to da Transsibirska željeznica prolazi kroz čak osam vremenskih zona. Na putovanju Transsibirskom željeznicom putnici uživaju uz raznoliki krajolik (od planinskih lanaca do pustinje i tajga) te čak tridesetak gradova. Od krajolika valja istaknuti Sibir, prostore tajge, gorje Ural, Bajkasko jezero i pustinju Gobi. Putovanje željeznicom može trajati i do četrnaest dana, ali to ovisi i o ruti koju putnik odabere te ostalim čimbenicima. Na duljinu putovanja ponajviše utječu vremenski period zaustavljanja u gradovima, vrsta vlaka i ruta kojom vlak putuje. Duljina trajanja putovanja bez zaustavljanja u gradovima je otprilike šest do sedam dana, ali se većina putnika odluči posjetiti gradove na ruti te se putovanje u tom slučaju oduži i do četrnaest dana. Putnici mogu birati između različitih kategorija razreda i vrsta vlakova npr. od jeftinijih do luksuznih vagona, što im pruža različite mogućnosti za putovanje (komfor, mogućnost vlastite kupaonice itd.).⁷ Najpoznatiji vlak na ovoj ruti je vlak Rusija (Rossiya) koji je primjer brzog vlaka za velike udaljenosti. Jedna od bitnih karakteristika je to što se putnici mogu susresti sa različitim kulturama i tradicijama Rusije, Mongolije i Kine. Putnici mogu iskusiti lokalni život nomadskog stanovništva i lokalnu kuhinju (gastronomiju). Transsibirska željeznica ima bogatu povijest koja seže do početka 20. stoljeća i predstavlja simbol ruske industrijske moći i tehnološkog napretka. Putovanje Transsibirskom željeznicom je ekonomski i ekološki

⁷ <https://www.seat61.com/trans-siberian-railway.htm> (pristupljeno 18. travnja 2023.) i Sibirski Trans, dokumentarni film, autor Josip Šarić (HRT)

prihvatljivo. Važna je za rusko gospodarstvo jer povezuje važne regije unutar Rusije te omogućava lakši prijevoz ljudi i robe ili tereta i na taj način doprinosi ekonomiji Rusije. Kada je riječ o prijevozu tereta, Transsibirska željeznica služi za prijevoz preko čak 200 000 kontejnera, ruda, drva i oko 30% ruskog izvoza se prevozi Transsibirsom željeznicom. Putnički vlak vozi jednom na dan, svakog dana u godini, ali samo dva vlaka tjedno prelaze čitav put do Vladivostoka, a ostali završavaju putovanje u Krasnojarsku.

2. Uloga Transsibirske željeznice u turizmu

U ovom poglavlju će se opisati uloga i značajnost Transsibirske željeznice u turizmu. Drugo poglavlje se dijeli na čak devet podpoglavlja u kojim se detaljno opisuje svako turističko mjesto na ruti te utjecaj Transsibirske željeznice na pojedino turističko mjesto. Spomenuti će se tako Moskva, Irkutsk, Bajkalsko jezero, Peking itd. U prvom podpoglavlju će se opisati opće značajke Transsibirske željeznice poput reda vožnje, duljine trajanja putovanja i opis vlakova.

2.1. Opće značajke Transsibirske željeznice

Željeznica omogućava prijevoz velikih količina robe i putnika od jednog mjesta do drugog brzo i efikasno.⁸ Njezina gradnja je bila jedan od najvećih inženjerskih gradnja u povijesti. Još davne 1905. godine, Transsibirska pruga je spojena s europskim prugama te je prvi puta u povijesti bilo omogućeno putovanje od obale Atlantika do Tihog oceana.⁹ Godinama nakon, ovo je pruga koja povezuje istok i zapad te se može reći kako je glavna "kraljeznica" Azije. Općenito, željeznica ima veliku ulogu u turizmu. Turistička putovanja Transsibirskom željeznicom su prije svega popularna i tražena zbog same specifičnosti i trajanja putovanja te mogućnosti upoznavanja više destinacija tokom putovanja. Transsibirskom željeznicom putuju poslovni ljudi, turisti, ali i siromašne ruske, mongolske i kineske obitelji. Turističke agencije nude razne pakete putovanja koji se mogu prilagoditi individualnim potrebama i interesima turista, a turisti mogu putovati i u individualnoj organizaciji bez posredovanja turističke agencije. Povezanost je jedna od značajnih uloga u turizmu. Turizam nije moguć bez prometa te on omogućuje da se ispuni osnova funkcije turizma, a to je promjena mjesta boravka.¹⁰ Transsibirska željeznica povezuje više od trideset gradova što omogućava turistima da putuju i istražuju različite destinacije i upoznaju kulturu i život istih.¹¹ Putovanje Transsibirskom željeznicom pruža nezaboravno iskustvo koje se često smatra jednim od najzbudljivijih i najfascinantnijih putovanja u svijetu koje obično traje između 7 i 21 dan. Duljina putovanja ovisi o ruti koju turisti odaberu. Napopularnija ruta je ona od Moskve do Vladivostoka čija je duljina trajanja oko 7 do 14 dana, a najinteresantnija od Moskve do Kine preko Ulan Batora. Obzirom da su Rusija, Mongolija i Kina države sa bogatom poviješću i kulturom ovo putovanje omogućava putnicima upoznavanje sa istim. Tijekom putovanja

⁸ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=67678> (pristupljeno 18. travnja 2023.)

⁹ Topić, M. Ljudi Azije: putovanje Transsibirskom željeznicom // Meridijani: časopis za zemljopis, povijest, ekologiju i putovanja. 15, 129 (2008) str. 54-69

¹⁰ Horak, S., Turizam i promet, 61

¹¹ Sibirski Trans, dokumentarni film, autor Josip Šarić (HRT)

Transsibirskom željeznicom, turisti mogu posjetiti različite gradove i destinacije na putu, uključujući i Kazan, Ekaterinburg, Novosibirsk, Irkutsk, Ulan-Ude, Ulan Bator, Peking i Vladivostok. Ovi gradovi pružaju jedinstvene kulturne i povijesne znamenitosti, kao i mogućnost za upoznavanje s lokalnom kulturom i tradicijom. Tokom proputovanja Transsibirskom željeznicom, na području Rusije, putnicima se pruža pogled na krajolike, planinske lance, rijeke i jezera te jednu od najpoznatijih regija u Rusiji – Sibir. Tijekom putovanja Transsibirskom željeznicom, turisti mogu posjetiti različite gradove i destinacije na putu, uključujući i Kazan, Ekaterinburg, Novosibirsk, Irkutsk, Ulan-Ude, Ulan Bator, Peking i Vladivostok. Ovi gradovi pružaju jedinstvene kulturne i povijesne znamenitosti, kao i mogućnost za upoznavanje s lokalnom kulturom i tradicijom. Tokom proputovanja Transsibirskom željeznicom, na području Rusije, putnicima se pruža pogled na krajolike, planinske lance, rijeke i jezera te jednu od najpoznatijih regija u Rusiji – Sibir. Jedna od najpoznatijih rijeka i jezera na ovom putovanju su Volga i Ob te Bajkalsko jezero. U vremenima kada se sve više pridodaje pažnja na ekološku održivost, putovanje Transsibirskom željeznicom je ekološki prihvatljiv način putovanja, što odgovara sve većoj svjesnosti turista o održivosti i zaštiti okoliša. Putovanje željeznicom nudi putnicima razne mogućnosti za putovanje, uključujući i luksuzne vlakove s visokom razinom usluge, kao i osnovne vlakove za putnike s manjim budžetom. Željeznice su doista bile „žile kucavice“ u zemlji s tako golemim prostranstvima kao što je Rusija¹² i privlači veliki broj turista zbog jedinstvenog putničkog iskustva koje pruža, kao i zbog pogleda na krajolik, upoznavanja s kulturom i poviješću Rusije i susjednih zemalja, te ekološki prihvatljivog putovanja. Vlakovi imaju svoj raspored kretanja te je lako i jednostavno pratiti red vožnje. Transsibirska ruta vozi tri puta tjedno dok Transmongolska ruta prema Pekingu putuje utorkom navečer, a iz Pekinga kreće srijedom ujutro prema Moskvi. Raspored od Moskve do Pekinga putem Transmandžurske rute je s polascima subotom navečer kao i od Pekinga do Moskve.¹³

¹² Pavković, Ruska dualistička monarhija, 14

¹³ <https://www.seat61.com/trans-siberian-railway.htm> (pristupljeno 19. travnja 2023.)

Slika 2. Tablica polazaka u smjeru zapada prema istoku

Eastbound timetable

Moscow ► Ulan Bator, Beijing & Vladivostok																			
Dist- ance (Km)	Hours ahead of Moscow	Train number & name:	72		62		4		6		305		20 Vostok		2 Rossiya		24		
			Days of running:		Daily	Mon, Thur, Sat	Every Tuesday	Most Wednesdays	Mon, Wed, Fri	Every Saturday	Daily	1 or 2 per week							
Notes:			See note E	See note F	See note B	See note C	See note G	See note D	See note A	See note H									
0	0	Moscow Yaroslavski station	-	23:45 day 1	23:55 Tue	23:55 Wed													
461	0	Nizhni Novgorod	-	05:49 day 2	06:00 Wed	06:00 Thur							23:45 Sat		00:35 day 1				
-	0	St Petersburg Ladozhki station	17:09 day 1																
1,397	+2	Perm 2	00:45 day 3	22:02 day 2	22:14 Wed	22:14 Thur							22:06 Sun		06:17 day 2				
1,778	+2	Yekaterinburg (Sverdlovsk)	06:12 day 3	03:40 day 3	03:44 Thur	03:44 Fri							03:34 Mon		12:15 day 2				
2,676	+3	Omsk		17:00 day 3	16:52 Thur	16:52 Fri							17:02 Mon		02:31 day 3				
3,303	+4	Novosibirsk		01:46 day 4	01:23 Fri	01:23 Sat							01:41 Tue		12:53 day 3				
4,065	+4	Krasnoyarsk		13:38 day 4	13:01 Fri	13:01 Sat							13:23 Tue		02:06 day 4				
5,152	+5	Irkutsk	arrive	07:43 day 5	07:13 Sat	07:13 Sun							07:35 Wed		21:15 day 4				
5,152	+5		depart	08:06 day 5	08:08 Sat	08:08 Sun	08:08 day 1						07:58 Wed		21:55 day 4				
5,608	+5	Ulan Ude		15:19 day 5	15:45 Sat	15:45 Sun	15:45 day 1						14:51 Wed		06:12 day 5				
5,864	+5	Naushki (Russian border)	arrive		19:57 Sat	19:57 Sun	19:57 day 1												
5,864	+5		depart		21:47 Sat	21:47 Sun	21:47 day 1												
5,887	+5	Suhe Bator (Mongolian border)			22:29* Sat	22:29* Sun	22:29* day 1												
6,265	+5	Ulan Bator	arrive		06:50* Sun	06:50* Mon	06:50* day 2												
6,265	+5		depart		07:30* Sun														07:15* day 1
6,770	+5	Dzamin Uud (Mongolian border)			18:50* Sun														18:50* day 1
6,780	+5	Erlian (Chinese border)	arrive		21:00 Sun														21:00 day 1
6,780	+5		depart		02:00 Mon														02:00 day 2
6,626	+5	Zabaikalsk (Russian border) arr											12:30 Thur						
6,638	+5	Manzhoul (Chinese border) dep											23:59 Thur						
7,574	+5	Harbin (local time)											12:50 Fri						
7,622**	+5	Beijing main station			14:35 Mon								05:49 Sat						14:35 day 2
8,492	+7	Khabarovsk		19:31 day 7															16:40 day 7
9,258	+7	Vladivostok		07:07 day 8															06:06 day 8

Izvor: <https://www.seat61.com/trans-siberian-railway.htm> (pristupljeno 27. svibnja 2023.)

Slika 3. Tablica polazaka u smjeru istoka prema zapadu

Westbound timetable

Vladivostok, Beijing & Ulan Bator ► Moscow																			
Hours ahead of Moscow	Train number & name:	61		3		5		305		19 Vostok		23		1 Rossiya		71			
		Days of running:		Mon, Thur, Sat	Every Wednesday	Most Fridays	Mon, Tue, Sat	Every Saturday	1 or 2 per week	Daily	Daily								
Notes:			See note A	See note B	See note C	See note G	See note D	See note H	See note F	See note E									
+7	Vladivostok	19:10 day 1															00:33 day 1		
+7	Khabarovsk	08:20 day 2															14:56 day 2		
+5	Beijing main station		07:27 Wed						23:00 Sat	07:27 day 1									
+5	Harbin								15:44 Sun										
+5	Manzhoul (Chinese border) arrive								04:17 Mon										
+5	Zabaikalsk (Russian border) depart								08:17 Mon										
+5	Erlian (Chinese border)	arrive	20:15 Wed							20:15 day 1									
+5		depart		00:59 Thur						00:59 day 2									
+5	Dzamin Uud (Mongolian border)		01:25* Thur							01:25* day 2									
+5	Ulan Bator	arrive	14:35* Thur							14:20* day 2									
+5		depart		15:22* Thur	15:22* Fri	15:22* day 1													
+5	Suhe Bator (Mongolian border)		21:50* Thur	21:50* Fri	21:50* day 1														
+5	Naushki (Russian border)	arrive	00:20 Fri	00:20 Sat	00:20 day 2														
+5		depart		02:10 Fri	02:10 Sat	02:10 day 2													
+5	Ulan Ude	08:36 day 4	07:08 Fri	07:08 Sat	07:08 day 2	09:08 Tue											19:34 day 4		
+5	Irkutsk	arrive	15:23 day 4	15:17 Fri	15:17 Sat	15:17 day 2												03:06 day 5	
+5		depart	15:47 day 4	16:05 Fri	16:05 Sat		16:14 Tue											03:46 day 5	
+4	Krasnoyarsk	08:19 day 5	08:19 Sat	08:19 Sun		08:25 Wed												21:15 day 5	
+4	Novosibirsk	19:57 day 5	20:01 Sat	20:01 Sun		19:59 Wed												10:31 day 6	
+3	Omsk	02:45 day 6	02:45 Sun	02:45 Mon		02:46 Thur												17:45 day 6	
+2	Yekaterinburg (Sverdlovsk)	14:04 day 6	14:00 Sun	14:00 Mon		14:07 Thur												05:32 day 7	
+2	Perm 2	19:48 day 6	19:36 Sun	19:36 Mon		19:50 Thur												11:43 day 7	
0	St Petersburg Ladozhki station																	08:38 day 3	
0	Nizhni Novgorod	07:00 day 7	06:50 Mon	06:50 Tue		07:34 Fri													
0	Moscow Yaroslavski station	13:58 day 7	13:58 Mon	13:58 Tue		14:13 Fri													

Izvor: <https://www.seat61.com/trans-siberian-railway.htm> (pristupljeno 27. svibnja 2023.)

Udio željeznice u prijevozu putnika je oko 41%.¹⁴ Smatra se da je željeznički sustav jedan od najsigurnijih prijevoznih sredstava, obzirom da je upravo u željezničkom prometu najmanji broj nesreća i smrtnih slučajeva ako se uspoređuje s ostalim prijevoznim sredstvima. S toga se slobodno može reći kako je i putovanje Transsibirskom željeznicom uistinu dobar odabir kada je sigurnost u pitanju. Elektrifikacija pruge je do kraja završena 2002. godine.

2.2. Gospodarstvo i turizam u Moskvi

Moskva je glavni i najveći grad Rusije, a ujedno i prva postaja putovanja Transsibirskom željeznicom ukoliko se putuje iz smjera istoka prema zapadu, a posljednja ukoliko se putuje iz smjera zapada prema istoku. Smjestila se na rijeci Moskvi, a osnovana je 1147. godine. Turizam je jedna od najvažnijih industrija u Moskvi s preko više od milijun posjetitelja (prije pandemije Covid 19 i prije političkih nesuglasica sa Ukrajinom) koji dolaze posjetiti glavni grad Rusije.

Tablica 1. Obilježja grada Moskve

TURIZAM		GOSPODARSTVO	
Znamenitosti	Kultura	Industrija	Promet
Katedrala Krista Spasitelja	Galerija Tretjakov	Vojna i zrakoplovna industrija	Cestovni promet
Crkva Vasilija Blaženog	Državni muzej lijepih umjetnosti Aleksandra Puškina	Prehrambena industrija	Zračni promet
Moskovski Kremlj	Državni povijesni muzej Rusije	Telekomunikacijska industrija	Željeznički promet
Crveni Trg	Boljšoj Teatr	Financijska industrija	Vodeni promet

Izvor: <https://www.britannica.com/place/Moscow> (pristupljeno 27. svibnja 2023.) i autor rada

Obuhvaća oko 24% BDP-a Rusije. Moskva je središte mnogih velikih korporacija, uključujući posebice tvrtke za naftu i plin, banke i telekomunikacijske tvrtke. Najveći je izvoznik nafte u svijetu. Velike tvrtke poput Gazproma, Lukoila, Sberbanke itd. imaju sjedište upravo u Moskvi.

¹⁴ Vrdoljak, T. Transsibirska željeznica: najduža pruga na svijetu // Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež. 13, 125 (2009), str. 18-23

2.3. Bajkalsko jezero

Bajkalsko jezero je najveće slatkovodno jezero Azije i Europe, a najdublje na cijelom svijetu. Dubina Bajkalskog jezera iznosi oko 1700 metara. Upisano je na UNESCO popis mjesta svjetske baštine u Aziji. Drugo ime za Bajkalsko jezero je i "Plavo sibirsko oko". Bajkalsko jezero je najstarije i najdublje jezero na svijetu, formirano prije gotovo 15 do 30 milijuna godina te ga često i zovu biserom Sibira. Čak 20% svjetske vode se nalazi u Bajkalskom jezeru. U njega utječe 336 rijeka, a izvire samo jedna, rijeka Angara. Nalazi se na putu između Moskve i Mongolije neposredno uz grad Irkutsk.¹⁵

Slika 4. Položaj Bajkalskog jezera na Transsibirskoj željeznici

Izvor: <https://russiable.in/organizing-trans-siberian-train-trip/> (pristupljeno 30. svibnja .2023.)

Ljeti se turisti mogu kupati, pecati, odmarati i uživati u prirodnim ljepotama Bajkalskog jezera dok zimi zahvaljujući jakim zimama mogu uživati u zimskim sportovima poput klizanja. Upravo jake zime tvore debeli led koji je i nekoć u povijesti bio prepreka u gradnji na ovom dijelu rute te su se vagoni prevozili posebnim trajektima preko jezera. Najpopularnija turistička atrakcija na Bajkalskom jezeru je upravo i sama Transsibirska željeznica. Nerijetko na putovanju

¹⁵ <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=5315> (pristupljeno 19. travnja 2023.)

Transsibirskom željeznicom turisti odluče ostati koji dan te odlaze planinariti, iskoriste slobodno vrijeme za vožnju brodom ili posjetu lokalnom stanovništvu u selima nedaleko od samog jezera.

2.4. Grad Irkutsk

Grad Irkutsk je "glavni grad" Sibira odnosno regije Sibir. Sibir je područje koje obuhvaća veći dio Azije (azijski dio Rusije). Površina Sibira iznosi 9,6 milijuna km² i time čini čak polovicu Rusije. U većim dijelovima Sibira vlada kontinentalna klima s vrućim ljetima, ali izuzetno hladnim zimama (temperature idu i do -67 stupnja Celzijusa). Područje Sibira je čak i po devet mjeseci pod snijegom. Upravo zbog takvih zima i klime, područje Sibira je rijetko naseljeno i nepristupačno. No, zahvaljujući izgradnji Transsibirske željeznice došlo je do razvoja poljoprivrede u Sibiru zbog lakše pristupačnosti tom području zahvaljujući Transsibirskoj željeznici.¹⁶ Također, željeznica je utjecala i na rast razvoja drugih gradova na području Sibira (Irkutsk, Krasnojarsk, Vladivostok itd.) Irkutsk se smjestio na obalama rijeke te većina stanovništva živi uz samu Transsibirsku željeznicu obzirom da je taj dio najrazvijeniji. Mnogi putnici navode kako je željeznička stanica u Irkutsku najljepša na ovoj ruti. U Irkutsku je razvijena avionska industrija Irkut koja proizvodi avionske dijelove za ruske avione, a također je važna i proizvodnja električne energije u hidroelektrani na rijeci Angari.

2.5. Otok Olkhon

Otok Olkhon je najveći otok na Bajkalskom jezeru i treći po veličini jezerski otok na svijetu. Nalazi se u regiji Irkutsk na području Sibira. Otok je dom Buryatskom narodu te je poznat po svojoj netaknutoj prirodi i krajoliku. Popularan je među turistima upravo radi privlačnosti krajolika te mogućnosti odmora na samoj turi Transsibirskom željeznicom. Na otok veličine oko 730 km² se može doći trajektom ili brodom.

2.6. Utjecaj Transsibirske željeznice na Vladivostok

Vladivostok je grad na krajnjem istoku Rusije i ujedno najveći grad Rusije na tom dijelu te posljednja stanica Transsibirske rute u smjeru zapada prema istoku. Do Vladivostoka se isključivo dolazi Transsibirskom rutom. Najvažnija je ruska luka i jedna od najvažnijih na Tihom oceanu. Smješten je u zaljevu Zlatni Rog na zapadnoj strani poluotoka koji razdvaja Amurski i Ussurski zaljev na Japanskom moru.¹⁷ Izgradnjom Transsibirske željeznice, Vladivostok je postao važna

¹⁶ <https://www.britannica.com/place/Irkutsk-oblast-Russia> (pristupljeno 20. travnja 2023.)

¹⁷ Topić, M. Ljudi Azije: putovanje Transsibirskom željeznicom // Meridijani: časopis za zemljopis, povijest, ekologiju i putovanja. 15, 129 (2008) str. 54-69

luka za putnike i robu od Europe do Azije i obrnuto, te je postao središte za isporuku robe prema Kini, Japanu i prema ostalim zemljama Dalekog Istoka. Luka je zaleđena 110 dana u godini te se tada plovidba odvija pomoću ledolomaca.¹⁸ Transsibirska željeznica je utjecala na Vladivostok omogućavanjem gospodarskog i industrijskog rasta, ali i turizma. Grad je bio zatvoren za turiste sve do raspada SSSR-a 1991. godine te je tako Transsibirska željeznica omogućila veći pritek turista i posjećenost Vladivostoka. Željeznička stanica u Vladivostoku je ujedno i jedna od najprometnijih stanica u Rusiji.¹⁹ Vladivostok svojom bogatom kulturno-povijesnom baštinom, arhitekturom i raznim festivalima i događajima danas slovi kao jedno od popularnijih turističkih odredišta u Rusiji. Turiste diljem svijeta privlače atrakcije poput tvrđave Vladivostok, Zlatni most koji je ujedno i najduži viseći most u Rusiji, Centralni trg s kojeg se pruža prekrasan pogled na Tih ocean i njegovu obalu, Arsenyev muzej u kojem se nalazi povijest ruske dalekoistočne regije.

2.7. Utjecaj Transsibirske željeznice na Mongoliju

Mongolija je država koja se nalazi u Aziji. Na sjeveru graniči s Rusijom, a na jugu s Kinom.

Slika 5. Prikaz Mongolije na Transsibirskoj željeznici

Izvor: <https://www.gonomad.com/5686-trans-mongolian-railway-worlds-longest-ride> (pristupljeno 30. svibnja 2023.)

Vrlo bitan dio mongolske povijesti obilježila je vladavina Džingis-kana i njegove dinastije, a koja se protezala od 13. do 14. stoljeća. Površinom slovi kao jedna od najvećih zemalja u svijetu, a broji

¹⁸ <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=65038> (pristupljeno 20. travnja 2023.)

¹⁹ S. Richmond, M. Baker, S. Butler, A. Lemer, T. Leonov "Trans-Siberian Railway", 232.

otprilike 3,3 milijuna stanovnika te je zapravo je vrlo rijetko naseljena država uspoređujući je s površinom. Putovanje kroz Mongoliju se odvija Transmongolskom rutom koja spaja Moskvu i Peking kroz Mongoliju preko Ulan Batora. Transmongolska ruta je od svih ruta na Transsibirskoj željeznici zapravo najraznovrsnija te nerijetko prema mišljenjima turistima najzanimljivija. Glavna polazna točka je Ulan Bator. Za razliku od zrakoplovnog prometa koji je dostupan manjem broju ljudi, Transsirska željeznica ima važan utjecaj na Mongoliju obzirom da je željeznica jedna od glavnih prometnih veza kojom Mongolija ima mogućnost povezivanja s ostatkom svijeta. Dakle, prema Moskvi ima povezanost s Europom, a prema Kini na dalje sa zemljama Dalekog Istoka. Mongolija se sastoji od stepe i pustinje, a njezino gospodarstvo se temelji na prirodnim resursima kao što su drvo, ugljen, bakar ili zlato.²⁰ Mongolska vlada koristi Transsibirsku željeznicu za transport prirodnih resursa što je zapravo ključno za gospodarski razvoj Mongolije. Izgradnjom Transsirske željeznice, omogućen je rast gospodarstva te samim time i bolji uvjeti života u Mongoliji kao i rast turizma. Mnogi stanovnici Mongolije ovise upravo o Transsibirskoj željeznici koja im služi kao glavni prijevoz. Turizam je važan segment u razvoju Mongolije te iz godine u godine ima sve više i više priljeva turista. Osim prekrasnog krajolika i pustinje kroz koju prolazi Transsirska željeznica na putu do i kroz Mongoliju, važno je spomenuti nacionalni park Gobi (po istoimenoj pustinji). Turisti imaju i mogućnosti na putovanju Transmongolskom rutom upoznati i nomadske obitelji te naučiti o kulturi i životu u Mongoliji. Nomadska plemena koja imaju razvijeno stočarstvo i poljoprivredu žive od turizma prodajući svoje domaće proizvode turistima na proputovanju. Možemo zaključiti kako Transsirska željeznica ima važan i veliki utjecaj na Mongoliju obzirom da je Mongoliji zahvaljujući Transsibirskoj željeznici omogućen društveni, ekonomski i gospodarski rast.

2.8. Kineski Zid

Putovanje Transsirskom željeznicom na Transmongolskoj ili Transmandžurijskoj ruti završava u Kini. No, prije samog kraja i dolaska u Peking putnici na ovom putovanju imaju mogućnost doživjeti i posjetiti jednu od najfascinantnijih svjetskih građevina i simbol Kine, a to je Kineski Zid. Zid je dugačak preko 8000 kilometara i čini najveću građevinu na svijetu svojim obujmom i svojom masom. Kineski Zid se proteže uz granicu Kine i Mongolije sve do Žutog Mora. Između

²⁰ Topić, M. Ljudi Azije: putovanje Transsirskom željeznicom // Meridijani: časopis za zemljopis, povijest, ekologiju i putovanja. 15, 129 (2008) str. 54-69

272. i 295. kilometra, vlak putuje otprilike nekih dvadesetak kilometara duž Kineskog Zida.²¹ Sagrađen je kako bi zaštitio Kinu od sjevernih napadača i neprijatelja. U 15. stoljeću još za vrijeme distanije Ming je Kineski Zid zaprimio oblik koji ima sve do danas. Postao je simbolom nacionalnog jedinstva te najpoznatijom turističkom atrakcijom u Kini, ali i u svijetu. Nalazi se u blizini Pekinga te se ti dijelovi zida i najčešće posjećuju. Upravo ga blizina Pekinga ujedno i čini dostupnim za posjetiti svim putnicima koji putuju Transsibirskom željeznicom do Pekinga. Dio je UNESCO-ve svjetske baštine te je jedno od sedam svjetskih čuda.

2.9. Peking – prva ili posljednja stanica na ruti

Peking je glavni grad Kine i drugi najveći grad u Kini. Smješten je na sjeveroistoku Kine na pravcu između važne regije Mandžurija i ostatka Kine. Glavni grad Kine broji oko 17,4 milijuna stanovnika. Peking je jedan od najvećih prometnih čvorišta s mnoštvom pruga, cesta i autocesta koji ulaze i izlaze iz njega u svim pravcima te povezuje Kinu sa Europom i ostatkom zemalja Dalekog Istoka. Peking je također i politički, kulturni i obrazovni centar Kine.²² Pod vladavinom distanije Ming, Peking poprima svoj današnji izgled, a u to doba su i izgrađene danas neke od najpoznatijih građevina poput Zabranjenog grada i Tiananmena.

Tablica 2. Obilježja Pekinga

TURIZAM		GOSPODARSTVO	
Znamenitosti	Kultura	Promet	Industrija
Zabranjeni grad	Hutong	Zračni promet	Elektronska industrija
Tiananmenski trg	Hram Neba	Željeznički promet	Automobilska industrija
Kineski Zid	Nacionalni muzej Kine	Vodeni promet	Telekomunikacijska industrija
Ljetna palača	Hram Konfucija	Cestovni promet	Financijska industrija

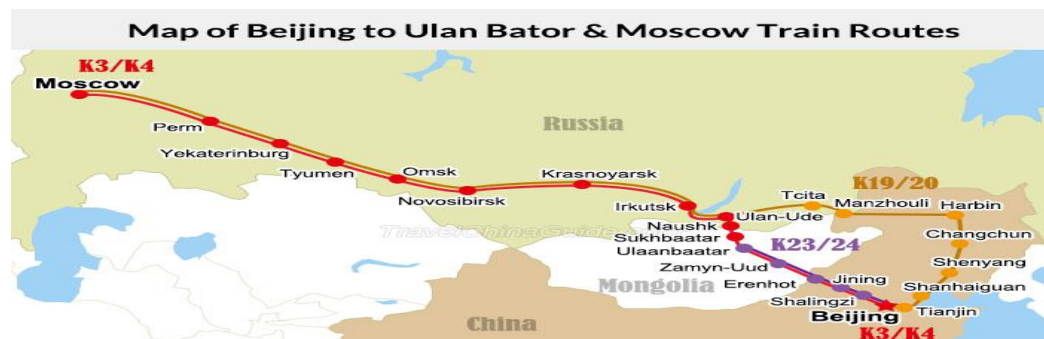
Izvor: <https://www.britannica.com/place/Beijing> (pristupljeno 31. svibnja 2023.) i autor rada

²¹ S. Richmond, M. Baker, S. Butler, A. Lemer, T. Leonov “Trans-Siberian Railway”, 321.

²² <https://www.britannica.com/search?query=beijing> (pristupljeno 31. svibnja 2023.)

Peking je važno prometno čvorište istočnog dijela zemlje.²³ Nalazi se na sjeveru Velikog kanala koji je bio vrlo važan za promet Kine do izgradnje suvremene prometne mreže.

Slika 6. Prikaz Transmongolske i Transmandžurijske rute

Izvor: <https://www.travelchinaguide.com/china-trains/international-tickets/beijing-moscow-k3.htm> (pristupljeno 27. svibnja 2023.)

Peking se nalazi na najistočnijoj točki Transsibirske željeznice te je Peking zadnja stanica na putovanju od Moskve do Pekinga ili početna stanica od Pekinga do Moskve. Transsibirskom željeznicom je povezan sa zapadnim dijelom svijeta i Europom te je važna polazišna točka prema Europi za ostale zemlje Dalekog Istoka. Osim transporta ljudi, Transsibirska željeznica ima značajan utjecaj i na prijevoz robe iz Kine prema Europi. Do Pekinga se Transsibirskom željeznicom može doći Transmongolijskom i Transmandžurskom rutom.

²³ <https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=473555> (pristupljeno 21. travnja 2023.)

3. Primjer putovanja Transsibirskom željeznicom

Ovo poglavlje obuhvaća primjer putovanja Transsibirskom željeznicom. Podijeljeno je na dva poglavlja u kojem se opisuju putovanje Transsibirskom rutom i Transmongolskom rutom. Usporediti će se ove dvije rute prema duljini pruge, dužini trajanja putovanja i redu vožnje. Opisati će se vlakovi na ovom putovanju te cijene ovakvog tipa putovanja.

3.1. Putovanje Transsibirskom rutom

Konkretno, govoreći o hrvatskom tržištu trenutno radi političke situacije između Rusije i Ukrajine nema polazaka iz Hrvatske, ali prije pandemije Covid 19 i političkih nesuglasica mnoge agencije su organizirale putovanje Transsibirskom željeznicom. Prvi korak u organiziranju ovog putovanja je ishođenje vize za Rusiju, Mongoliju i Kinu (kada govorimo o državljanima Republike Hrvatske). Karte za vlak se mogu kupiti online putem interneta ili na stanicama ali 60 dana unaprijed.²⁴ Putnici najčešće kreću iz Moskve dalje prema Vladivostoku ili Pekingu te je nužno rezervirati kartu za prijevozno sredstvo s kojim se za početak dolazi do Moskve, a to se može izrealizirati putem:

- Cestovnog prijevoza
- Zračnog prijevoza
- Željezničkog prijevoza

Na putovanju Transsibirskom željeznicom postoje različite vrste i razredi vlakova koji se razlikuju prema standardima, vrstama ležajeva i ovise o rutama kojom se putuje.

²⁴ S. Richmond, M. Baker, S. Butler, A. Lemer, T. Leonov “Trans-Siberian Railway”, 34.

Tablica 3. Opis vlaka na Transsibirskoj željeznici

	TRANSSIBIRSKA RUTA	TRANSMONGOLSKA RUTA	TRANSMANDŽURIJSKA RUTA
VRSTA VLAKA	Ruski vlak	Kineski vlak	Ruski vlak
VRSTE KUPEA	Mješani ili samo za žene	Mješani ili samo za žene Deluxe kupei	
VRSTE RAZREDA	Prvi, drugi, treći	Prvi, drugi, treći	Prvi i drugi
VRSTE SMJEŠTAJA	Dva i četiri ležaja Kupei s pregradama	Dva i četiri ležaja Kupei s pregradama Deluxe kupei s kupaonicom	Dva i četiri ležaja
VRSTE USLUGA	Restoran i bar	Restoran i bar	Restoran i bar

Izvor: <https://www.seat61.com/trans-siberian-railway.htm> (pristupljeno 27. svibnja 2023.) i autor rada

Vlak Rossiya je ruski vlak, dok kineski vlak vozi Transmongolijskom rutom od Moskve do Pekinga preko Ulan Batora. Vlak Vostok vozi između Moskve i Pekinga preko Mandžurije. Luksuzni vlakovi nude privatne kupaonice, specijalne večere i barove. Najčešće su luksuzni vlakovi i njegove usluge korištene za organizirane ture preko turističkih agencija. Zlatni Orao (engleski Golden Eagle) je najluksuzniji i najskuplji vlak, ali je rijetko kada u upotrebi.

Putovanje Transsibirskom rutom traje šest dana bez stajanja s vlakom Rossiya. Vlakovi su udobni i sigurni za putovati. Za potpuni doživljaj je bolje odlučiti se za rutu sa stajanjima u gradovima na cijelokupnoj ruti te takav oblik putovanja traje otprilike dva do četiri tjedna. Od Moskve do Vladivostoka vozi vlak broj dva, a od Vladivostoka do Rusije vlak broj jedan. Duljina ovog puta iznosi preko 9200 kilometara.²⁵ Za mnoge putnike je putovanje klasičnom Transsibirskom rutom od Moskve do Vladivostoka prvi odabir. Jednosmjerna karta od Moskve do Vladivostoka iznosi otprilike 170 dolara, a skuplje je ukoliko se ide preko agencije. Kada se karta jednom kupi nije moguća opcija "hop on/hop off". Ukoliko se putnik odluči na tu opciju onda je potrebno kupovati kartu "od-do". Primjerice, putnik se odlučio na proputovanje od Moskve do Pekinga, ali želi posjetiti gradove na cijeloj ruti, nije moguće izaći iz vlaka i drugi dan ući u vlak i nastaviti

²⁵ S. Richmond, M. Baker, S. Butler, A. Lemer, T. Leonov "Trans-Siberian Railway", 330

vožnju. Putnik kupuje u tom slučaju kartu Moskva-Ekaterinburg, Ekaterinburg-Novosibirsk, Novosibirsk-Ulan Bator itd. Općenito je za ovo putovanje potrebno unaprijed kupiti karte za vlak, a zatim za trajekte, takozvane "connected" vlakove ili zrakoplovom (ukoliko se do početne stanice odluči putovati zrakoplovom). Za državljane Republike Hrvatske je za Rusiju potrebna viza te je tako nužno na vrijeme osigurati i svoju vizu te imati i važeću putovnicu. Vlakovi Transsibirske željeznice su redovna linija i prijevozno sredstvo važnog značaja za ljude koji žive uz nju, ali je i moguće zakupiti dio vlaka, a to najčešće rade turističke agencije. Za ovakvo putovanje je potrebno izdvojiti otprilike 4000-5000 dolara.

3.1.1. Moskva – Vladimir – Nižnji Novgorod

Ako se uzme za primjer kretanje na putovanje Transsibirskom željeznicom iz Moskve u tom slučaju je prvi dan uvijek dan putovanja prema Moskvi. Putnici obično rezerviraju hotel u Moskvi te ostave dan ili dva za razgledavanje i upoznavanje Moskve prije samog ukrcaja u vlak. Početna stanica od zapada prema istoku se zove Yaroslavsky te od tud započinje putovanje Transsibirskom rutom od zapada prema krajnjem istoku. Ova ruta polazi kroz čak 30 gradova i 7 različitih zona. Prvi grad nakon Moskve je Vladimir te je jedan od najstarijih ruskih gradova. Nakon Vladimira nalazi se Nizhny Novgorod, grad koji se nalazi na ušću rijeke Oke u Volgu, najdužu rijeku u Europi. Po veličini je peti grad u Rusiji i jedan od najvažnijih industrijskih gradova u zemlji. Iznimnu popularnost i turistički procvat je doživio za vrijeme svjetskog prvenstva u nogometu kada je bio jedan od gradova domaćina.

Tablica 4. Udaljenost gradova od Moskve do Yekaterinburga

Grad	Udaljenost (od Moskve)
Moskva	Početna stanica
Vladimir	180 km
Nizhny Novgorod	400 km
Yekaterinburg	1410 km

Izvor: <https://www.google.com/maps/@55.8811749,37.6845172,8z?entry=ttu> (pristupljeno 31.svibnja 2023.)

Prevladavaju kemijska, petrokemijska, metaloprerađivačka i drvna industrija. Nakon prolaska grada pod imenom Kirov, pruga se penje na Ural i napušta se Europa. Idući grad na ovoj ruti je Yekaterinburg koji je ujedno i granica između Europe i Azije.

3.1.2. Ekaterinburg – Ural – Novosibirsk

Ekaterinburg je glavni grad Uralske pokrajine te ujedno i tranzitna postaja prema Sibiru. Čvorište je željezničkih pruga koje povezuju Ural, Sibir, Daleki Istok i sjeverni Kazahstan sa europskim dijelom Rusije.²⁶ Ono po čemu je Ekaterinburg poznat je to da su ovdje ruske carske obitelji provele svoje posljednje dane te je ovdje sa svojom obitelji pogubljen car Nikola II. Kroz ovaj dio rute se prolazi i kroz Ural - gorje u Rusiji koje dijeli Europu i Aziju. Novosibirsk je grad osnovan 1893. kao željeznička postaja Novaja Derevnja na Transsibirskoj željezničkoj pruži.²⁷

Tablica 5. Udaljenost gradova od Moskve do Irkutska

Grad	Udaljenost (od Moskve)
Ekaterinburg	1410 km
Novosibirsk	3390 km
Krasnojarsk	4140 km
Irkutsk	4200 km

Izvor: <https://www.google.com/maps/@55.8811749,37.6845172,8z?entry=ttu> (pristupljeno 31. svibnja 2023.)

Krasnojarsk se ubraja među najveća i najvažnija kulturna i industrijska središta Sibira. Zahvaljujući izgradnji Transsibirske željeznice i otkrićem zlatonosnih ruda 1890-ih godina, ubrzan je razvoj grada. Nakon otprilike gotovo sedam dana vožnje vlak stiže do grada Irkutska i Bajkalskog jezera.

3.1.3. Irkutsk – Ulan Ude – Vladivostok

U ovom dijelu putovanja Transsibirskom željeznicom putnike čeka Bajkalska regija. Nakon Bajkala putnici najčešće odabiru odlazak do Irkutska te razgledavanje i upoznavanje grada, a zatim pristaje u mjestu Ulan Ude. Ulan Ude je oko nekih 75 kilometara istočno od Bajkalskog jezera te se nalazi na spoju Transsibirske rute sa Transmongolskom gdje se pruga razdvaja dalje prema Peking u koji se dolazi Transmongolskom rutom ili se put nastavlja prema Vladivostoku na Transsibirskoj ruti.

²⁶ <https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=28942> (pristupljeno 23. travnja 2023.)

²⁷ <https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=44329> (pristupljeno 23. travnja 2023.)

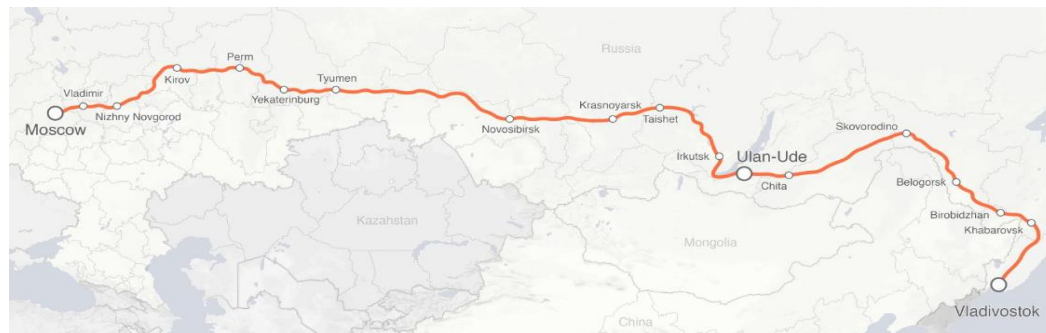
Tablica 6. Udaljenost gradova od Moskve do Vladivostoka

Grad	Udaljenost (od Moskve)
Irkutsk	1410 km
Ulan Ude	4420 km
Khabarovsk	4140 km
Vladivostok	9048 km

Izvor: <https://www.google.com/maps/@55.8811749,37.6845172,8z?entry=tu> (pristupljeno 31.svibnja 2023.)

Ulan Ude je oko nekih 75 kilometara istočno od Bajkalskog jezera te se nalazi na spoju Transsibirskije rute sa Transmongolskom gdje se pruga razdvaja dalje prema Peking u koji se dolazi Transmongolskom rutom ili se put nastavlja prema Vladivostoku na Transsibirskoj ruti. Grad Khabarovsk se nalazi na rusko-kineskoj granici. Poznat je po mostu Khabarovsk koji ide preko rijeke Amur te je najduži most na Transsibirskoj željeznici.

Slika 7. Prikaz mape za Transsibirsku rutu

Izvor: <https://www.thetranssiberianexpress.com/trans-siberian-railway-map> (pristupljeno 18.travnja 2023.)

Posljednja stanica Transsibirskije rute je grad Vladivostok te se vlak vraća nazad za Moskvu.

3.2. Putovanje Transmongolskom rutom

Transmongolska ruta slovi kao najzanimljivija ruta ovog putovanja te pruža nezaboravno iskustvo. Transmongolska ruta povezuje Moskvu sa Pekingom odnosno Europu sa Dalekim Istokom. Ruta prolazi kroz čak tri države, a to su Rusija, Mongolija i Kina te pruža jedinstvenu priliku za upoznati tri različite države, kulture i narode. Putovanje ovom rutom traje otprilike oko tri tjedna (otprilike 20 do 23 dana). Na ovoj ruti vozi vlak broj 4 od istoka prema zapadu, a vlak broj 3 od zapada prema istoku. Vlak kreće svakog utorka navečer od Moskve prema Peking.

Duljina ove rute iznosi oko 7600 kilometara i bez stajanja u gradovima za nju je potrebno oko šest dana. Vlak prolazi kroz Sibir, Mongoliju i pustinju Gobi i zatim ulazi u Kinu.

Transmongolska ruta se općenito smatra najzanimljivijom rutom za putovanje.

Slika 8. Prikaz Transmongolske rute na mapi

Izvor: <https://www.railwayhero.com/trans-siberian-railway/> (pristupljeno 18. travnja 2023.)

Tablica 7. Usporedba Transsibirske i Transmongolske rute

	TRANSSIBIRSKA RUTA	TRANSMONGOLSKA RUTA
DUŽINA PRUGE	9289 km	7621 km
SMJER KRETANJA (od zapada prema istoku)	Moskva-Ulan Ude-Vladivostok	Moskva-Ulan Bator-Peking
CIJENA PUTOVANJA	4000-5000 dolara	11000 dolara (i više)
VRIJEME KRETANJA	Svaki dan	Utorkom navečer (Moskva-Peking) Srijedom ujutro (Peking-Moskva)
DULJINA TRAJANJA PUTOVANJA	Dva do četiri tjedna	Oko tri tjedna

Izvor: <https://www.seat61.com/trans-siberian-railway.htm> (pristupljeno 27. Svibnja 2023.)

Ovaj vlak je kineski i ima najčešće kinesko osoblje u njemu dok ruski vlak ima rusko osoblje. Ruski vagon restoran je priključen dok je vlak u Rusiji, mongolski dok je u Mongoliji, a kineski dok je u Kini. Prvi dan putovanja je predviđen za Moskvu jednako kao i na Transsibirskoj ruti. Dio rute skroz do Ulan Ude je identičan kao i na Transsibirskoj ruti. Kada vlak dođe do Ulan Ude za razliku od Transsibirske rute, ne nastavlja put prema Vladivostoku nego se spušta prema

Mongoliji i glavnom gradu Mongolije Ulan Batoru. Na ovom putovanju je moguće upoznavanje nomadskih mongolskih obitelji te omogućava putnicima upijanje kulture i povijesti od mongolskih nomada. Putujući kroz Mongoliju iz vlaka se pruža jedinstveni pogled na pustinju Gobi koja se nalazi dijelom u Mongoliji a dijelom u Kini. Istočnim dijelom prolazi željeznička pruga Moskva–Ulan Bator–Peking.²⁸ Možda najfascinantniji dio ovog putovanja je mongolsko-kineska granica. U pograničnom gradu Erlian vlak staje kako bi se promijenilo okretno postolje jer Kina koristi kolosijek od 1435 mm, a Mongolija i Rusija koriste široki kolosijek od 1520 mm. Cijela procedura uključujući mijenjanje okretnog postolja, carine i imigraciju s obje strane granice traje otprilike oko pet sati.²⁹ Nakon Erliana slijedi vožnja od otprilike 872 kilometara prolazeći kroz prekrasan kineski krajolik i ruralnog dijela Kine, te pokraj Kineskog Zida vlak pristiže u Peking. Putnici se smještaju u hotele te iduće dane provode u Pekingu upoznavajući i istražujući kulturu, znamenitosti, tradicije i gastronomiju Kine. Neki od putnika se odluče putovati dalje prema zemljama Dalekog Istoka, a neki se odluče istom rutom ili zrakoplovom vratiti nazad prema zapadu odnosno prema Moskvi i dalje prema Europi.

²⁸ <https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=22454> (pristupljeno 03. svibnja 2023.)

²⁹ Vrdoljak, T. Transsibirska željeznica: najduža pruga na svijetu // Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež. 13, 125 (2009), str. 18-23

4. Transsibirska željeznica danas i sutra

U ovom poglavlju će se razraditi tema Transsibirske željeznice danas i u budućnosti. Opisati će se utjecaj pandemije i političke situacije na Transsibirsku željeznicu te države koje se nalaze na rutama Transsibirske željeznice. Napomenuti će se planovi i vizija za budućnost Transsibirske željeznice.

4.1. Transsibirska željeznica danas

Transsibirska željeznica kako u povijesti i kroz povijest i danas ima važnu ulogu u Rusiji i svijetu. Danas Rusija ima oko 87 000 kilometara pruga u javnoj upotrebi i 63 000 kilometara industrijskih pruga te se može pohvaliti najvećom željezničkom mrežom na svijetu. Udio željeznice u ukupnom prijevozu robe je 83% , a putnika oko 40,9%.³⁰ Oko 30% ruskog izvoza putuje ovom linijom prema Mongoliji i Kini te dalje ostalim prugama prema zemljama Dalekog Istoka. Danas Transsibirska željeznica prevozi oko 200 000 kontejnera godišnje iz Kine prema Europi. Iako je vrlo fascinantna te turistički zanimljiva i primamljiva ipak ju i dan danas najviše koriste lokalni ljudi, ali broj turista je iz godine u godinu imao sve veći rast i donosio je velike prihode Rusiji, Mongoliji i Kini. Najviše putovanja se ostvarilo 2018. godine za vrijeme održavanja svjetskog prvenstva u Rusiji kada su domaćini bili gradovi na ovoj ruti – Moskva, Kazanj, Nižnji Novgorod i Yekaterinburg. Zahvaljujući svjetskom prvenstvu u nogometu, Transsibirska željeznica je bila glavni prijevoz unutar Rusije, odnosno između gradova domaćina. Poslužila je i za prijevoz gledatelja koji su pristizali iz ostalih zemalja svijeta, a odlučili su koristiti Transsibirsku željeznicu. Primjerice, gledateljima zemalja Dalekog Istoka je možda bilo jednostavnije ili financijski prihvatljivije doći do Pekinga te nastaviti put prema gradovima Transsibirskom željeznicom, a usput doživjeti ovo putovanje te upoznati različite kulture i gradove na ruti. Također, poslužila je i za Zimske Olimpijske igre koje su bile održane u Soči 2014. godine. Transsibirska željeznica danas, na žalost, nakon porasta iz 2018. i 2019. godine ima ipak osjetljiviji pad priljeva turista, a sve zbog pandemije virusa Covid-19. Dolaskom pandemije i zatvaranjem granica je tako stao i transport ljudi, ali i tereta. Obzirom da se vjeruje kako je virus prouzrokovan u Kini te je Kina do nedavno bila još uvijek zatvorena za posjet turista, uveliko je ostavilo posljedice na zemlje Transsibirske željeznice. Kina je 2019. bila jedna od najpopularnijih i najposjećenijih zemalja svijeta, a zatvaranje granica u trajanju od čak tri

³⁰ Vrdoljak, T. Transsibirska željeznica: najduža pruga na svijetu // Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež. 13, 125 (2009), str. 18-23

godine znatno su utjecale na turizam u Kini. Iako su priroda i zrak doživjeli svoj procvat i oporavak, kineski turizam se tek oporavlja. 08. siječnja 2023. je Kina tek ukinula obveznu karantenu prilikom ulaska zemlje dok je ostatak svijeta već duže vrijeme imao ukinute sve covid-19 mjere.³¹ Danas je Kina još uvijek, uspoređujući s ostatkom svijeta, poprilično stroga i zatvorena za turističke posjete te se malo turista odvaži na putovanje pa je samim time navedeno ostavilo posljedice na Transsibirsku željeznicu kada je u pitanju turizam. Uz pandemiju covid 19, na žalost, velike posljedice na Transsibirsku željeznicu i turizam Rusije je ostavio i rat. U ožujku 2022. godine je započeo rat između Rusije i Ukrajine te je velik dio država odlučio ukinuti letove, autobuse, željeznice i putovanja prema Rusiji. Neke zemlje su čak i na takozvanoj "crnoj listi" za Rusiju ili je Rusija na "crnoj listi" nekim zemljama te navedene političke odluke imaju značajan utjecaj na turizam i gospodarstvo Rusije, a samim time i Transsibirske željeznice.

4.2. Transsibirska željeznica sutra

Godine 2008 su Kina, Mongolija, Bjelorusija, Rusija, Poljska i Njemačka dogovorile suradnju na temu teretnih vlakova između Pekinga i Hamburga.³² Navedeni plan je plan za budućnost, ali prepreka u realizaciji tog plana je širina i nekompaktibilnost kolosijeka koja se razlikuje u Kini i Europi. Vlak koji putuje iz Kine prema Europi nailazi na promjenu kolosijeka prvo na kinesko-mongolskoj granici ili kinesko-ruskoj granici (ovisi kojom od tri rute vlak putuje) i dalje na bjelorusko-ukrajinskoj granici prema srednjoeuropskim zemljama. Budućnost Transsibirske željeznice trenutno uvelike ovisi o njenom zapadu i razvoju situacije između političke napetosti Rusije i Ukrajine te prestanka rata između te dvije zemlje obzirom da je trenutno najveća prepreka u turističkim putovanjima zabrane prouzrokovane ranije navedenim. Proglašenjem kraja pandemije covid 19 budućnost Transsibirske željeznice je na dobrom putu obzirom da će se ustabiliti prijevoz putnika Transsibirskom željeznicom. Plan za budućnost je ubrzati brzinu isporuke robe od Vladivostoka do Rusije s 11 dana na 7 dana te prevesti veći broj putnika nego do sada, odnosno povećati kapacitete vlakova i uvesti dodatne linije.

³¹ <https://mvep.gov.hr/informacije-za-gradjane-244593/konzularne-informacije-22730/preporuke-za-putovanja-22854/upozorenja/245044> (pristupljeno 15. svibnja 2023.)

³² Transsibirska željeznica: najdulja neprekidna pruga na svijetu. // Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež. 3, 25 (1999) str. 29-30

Zaključak

Transsibirska željeznica je najdulja željeznička pruga na svijetu i jedan od najvećih, ali i najtežih željezničkih pothvata u povijesti gradnje. Dugačka je preko 9000 kilometara i putovanje u jednom smjeru traje minimalno sedam dana, a prosječno između dva do četiri tjedna (ovisno o ruti kojom se putuje). Transsibirska željeznica povezuje Moskvu sa Vladivostokom preko Transsibirske rute, a Moskvu sa Pekingom preko Transmandžurijske i Transmongolske rute. Fascinantnost Transsibirske željeznice je što prolazi kroz čak osam vremenskih zona, njena duljina u kilometrima i duljina po danima putovanja. Oko 30% ruskog izvoza se prevozi upravo sa Transsibirskom željeznicom, ali njome se koriste i putnici i turisti iako prvobitno nije bila namijenjena za turiste. Željeznica se općenito u prometu smatra jednim od najefikasnijih i najekonomičnijih načina prijevoza robe i putnika na velike udaljenosti. Ona omogućava prijevoz velikih količina robe od jednog mjesta do drugog brzo i efikasno. Uloga Transsibirske željeznice u turizmu je pridonosenje prihoda državama kroz koje željeznička pruga prolazi, a to su Rusija, Mongolija i Kina. Transsibirska željeznica pridonosi snažan i značajan utjecaj na gradove koji su na ruti. Ona prolazi kroz čak trideset gradova, a neki od najpoznatijih su Moskva, Novosibirsk, Ekaterinburg, Novosibirsk, Ulan Bator, Vladivostok i Peking. Gradovima je pridonijela veću populaciju stanovništva i razvijanje siromašnijih dijelova poput Mongolije i iskorištavanje bogatih, plodnih i korisnih dijelova koji su izgradnjom postali pristupačni poput Sibira. Moskva je početna stanica iz smjera istoka prema zapadu i glavni je grad Rusije te turističko središte mnogim turistima diljem svijeta. Vladivostok je posljednja stanica na Transsibirskoj ruti i najvažnija je ruska luka i jedna od najvažnijih na Tihom oceanu. Izgradnjom Transsibirske željeznice, Vladivostok je postao važna luka za putnike i robu od Europe do Azije i obrnuto te je postao središte za isporuku robe prema Kini, Japanu i prema ostalim zemljama Dalekog Istoka. Posljednja stanica na Transmongolskoj ili Transmandžurijskoj ruti je Peking. Peking je glavni grad Kine i upravno, kulturno i turističko središte Kine. Transsibirskom željeznicom je povezan sa zapadnim dijelom svijeta i Europom te je važna polazišna točka prema Europi za ostale zemlje Dalekog Istoka. Osim transporta ljudi, Transsibirska željeznica ima značajan utjecaj i na prijevoz robe iz Kine prema Europi. Uz Peking najbitnija atrakcija na ovoj ruti je i Kineski Zid koji se ubraja među sedam svjetskih čuda svijeta. Uz Kineski Zid na ovoj ruti jedno od najljepših prirodnih atrakcija je Bajkalsko jezero. Čak 20% svjetske vode se nalazi u Bajkalskom jezeru. Na putovanju Transsibirskom željeznicom krajolik pridodaje posebnosti samog putovanja s toga putnici imaju prilike upoznati Sibir ili pustinju Gobi.

Danas Transsibirska željeznica služi za transport oko 30% ruskog izvoza, preko 200 000 kontejnera te za transport ljudi. Danas se Rusija, Mongolija i Kina suočavaju sa padom priljeva broja turista te samim time navedeno utječe i na Transsibirsku željeznicu. Pad je uzrokovan dolaskom pandemije Covid-19 virusom te političkim nesuglasicama između Rusije i Ukrajine te otkazivanje brojnih zračnih, autobusnih i željezničkih linija prema Rusiji i Kini. Budućnost Transsibirske željeznice leži u tome da se provede plan u sklopu kojeg bi se smanjio prijevoz transporta teretnim vlakom sa jedanaest na sedam dana te omogućio brži i veći prijevoz putnika. U planu je da se poveća učestalost reda vožnje te poveća kapacitet vlakova kako bi se prevezlo više putnika, a samim time bi bilo i brže.

Popis literatura

Popis knjiga

1. MacNally, Rand. Mjesto iz snova: veličanstveno putovanje u najljepše dijelove svijeta, Zagreb: Mozaik knjiga, 1997
2. S. Richmond, M. Baker, S. Butler, A. Lemer, T. Leonov / Transsiberian Railway, 2006
3. Pavković J. Ruska dualistička monarhija, 2012.
4. Ames, E. A century of Russian railroad construction: 1837-1936 // American Slavic and East European Review. (1947), str. 57-74

Literatura s interneta

1. „Transsibirska željeznica: najdulja neprekidna pruga na svijetu.“ // *Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež* 3, 25 (1999) str. 29-30.

Dostupno na:

<https://katalog.kgz.hr/pagesResults/bibliografskiZapis.aspx?selectedId=454003163¤tPage=1&searchById=1&sort=0&age=0&spid0=1&spv0=transsibirska+%c5%beeljeznica&mdid0=0&vzid0=0>

2. Vrdoljak, T. „Transsibirska željeznica: najduža pruga na svijetu.“ // *Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež* 13, 125 (2009), str. 18-23

Dostupno na:

<https://katalog.kgz.hr/pagesResults/bibliografskiZapis.aspx?selectedId=454002219¤tPage=1&searchById=1&sort=0&age=0&spid0=1&spv0=transsibirska+%c5%beeljeznica&mdid0=0&vzid0=0>

3. Topić, M. „Ljudi Azije: putovanje transsibirskom željeznicom.“ // *Meridijani: časopis za zemljopis, povijest, ekologiju i putovanja* 15, 129 (2008), str 54-69

Dostupno na:

<https://katalog.kgz.hr/pagesResults/bibliografskiZapis.aspx?selectedId=145000075¤tPage=1&searchById=1&sort=0&age=0&spid0=1&spv0=transsibirska+%c5%beeljeznica&mdid0=0&vzid0=0>

Internetske stranice

<https://www.seat61.com/trans-siberian-railway.htm>

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=67678>

<https://www.britannica.com/place/Lake-Baikal>

<https://www.gonomad.com/5686-trans-mongolian-railway-worlds-longest-ride>

<https://www.britannica.com/place/Irkutsk-oblast-Russia>

<https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=65038>

<https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=22454>

<https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=473555>

<https://russiable.in/organizing-trans-siberian-train-trip/>

<https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=28942>

<https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=63287>

<https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=44329>

<https://www.thetranssiberianexpress.com/trans-siberian-railway-map>

<https://www.railwayhero.com/trans-siberian-railway/>

<https://www.google.com/maps/@55.8811749,37.6845172,8z?entry=ttu>

DOKUMENTARCI

Sibirski Trans , dokumentarni film, autor Josip Šarić (HRT)

Popis Ilustracija

Popis slika:

Slika 1. Interaktivna mapa: Transsibirska ruta, Transmongolska ruta, Transmandžurijska ruta	7
Slika 2. Tablica polazaka u smjeru zapada prema istoku.....	12
Slika 3. Tablica polazaka u smjeru istoka prema zapadu.....	12
Slika 4. Položaj Bajkalskog jezera na Transsibirskoj željeznici.....	14
Slika 5. Prikaz Mongolije na Transsibirskoj željeznici.....	16
Slika 6. Prikaz Transmongolske i Transmandžurijske rute.....	19
Slika 7. Prikaz mape za Transsibirsku rutu	24
Slika 8. Prikaz Transmongolske rute na mapi	25

Popis tablica:

Tablica 1. Obilježja grada Moskve	13
Tablica 2. Obilježja Pekinga.....	18
Tablica 3. Opis vlaka na Transsibirskoj željeznici	21
Tablica 4. Udaljenost gradova od Moskve do Yekaterinburga	22
Tablica 5. Udaljenost gradova od Moskve do Irkutska.....	23
Tablica 6. Udaljenost gradova od Moskve do Vladivostoka.....	24
Tablica 7. Usporedba Transsibirske i Transmongolske rute	25